

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 8 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 2 évre 16 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 8 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 80 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyező 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RESZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Egy pár őszinte szó.

Arad július 31.

A csanádi püspök *Karlsbadban* a *Temesvarer Ztg.* szerkesztőjével folytatott beszélgetése alkalmából erősen kritizálta az állami anyakönyvvezetést, melyet nagyon költségesnek, elhamarkodottnak s a lakosságra terhesnek mondott; azonkívül a kiszemelt közegek kvalifikációját csekélyebbnek állította a papokénál. Nézete szerint a házasságjog terén elég lett volna a szükségbeli polgári házasság oly párok esketésére, kiket a pap kánoni okokból összeadni vonakodik.

E nyilatkozattal kettős okból, méltó foglalkoznunk: Először azért, mert *Dessewffy* Sándor csanádi püspök a főpapság azon tagjai közé tartozik, kiknek hazafias érzülete — dacára az egyházpolitikai reformokkal szemben elfoglalt ellenzéki állásuknak — kétségen felül áll; azonkívül *Arad* is az ő püspöki megyéjéhez tartozik, s politikai állásfoglalásától eltekintve városunk polgársága valláskülönbség nélkül osztatlan tisztelet és becsülésben részesíti a derék egyházfőt.

E jól megérdemelt tisztelettel, magától értetődőleg, mi is tiszta szívből adózunk, ami azonban nem akadályozhat meg bennünket abban, hogy a csanádi egyházmegye fejének erős kritikája fölött, ha nem is oly erősen, de mindenesetre igaz bírálatot gyakorolva őszintén megmondjuk véleményünket.

Hogy a házasságjog terén elég lett volna a szükségbeli polgári házasság oly

párok esketésére, kiket a pap kánoni okokból összeadni vonakodik ezt ugyan mi tagadjuk, mert ilyen szükségbeli polgári házasság mellett *egységes házassági* jogot alkotni képtelenség; pedig azt megteremteni még *Apponyi* emlékezetes liberális országgyűlési beszéde szerint is *elodázhatatlan* feladat volt. Azonban volt idő, midőn a szabadelvű párt is — sürgősebb feladatok megoldása előtt állva — beérte volna ezzel a módozattal, sőt törvényjavaslatot is terjesztett be a keresztények és izraeliták közötti házasság kötése czimén az országgyűléshez, de akik ezen törvényjavaslatot a felsőházban megbuktatták, ugyanazon főpapok és párt-híveik voltak, a kiknek nevében *Dessewffy* most azon — mindenestre megkészt — nyilatkozatot teszi, hogy jó lett volna, *elég* lett volna. Hej, pedig ha a főpapságnak és a klerikális mágnás uraknak akkor az az eszük van, a melynek most a csanádi püspök kifejezést adott, a magyar nemzeti társadalom egysége ma már jóval előbbre haladt volna, s az egységes házassági jog kapcsán a *kötelező* polgári házasság behozatala se került volna az *elodázhatatlan* reformok között napirendre. Ha a klerus és az utána induló főuri rend megnyitja vala a muzeum ajtaját akkor, mikor a *szükségbeli* házasság reformja csak szerényen *kopogtatott* rajta, akkor most bizonyára *nem zuzta* volna azt követőleg a *kötelező* polgári házasság intézménye. Akkoriban nem kellett a jó uraknak *semmiféle* polgári házasság, s ime néhány év alatt

beletörődtek a szükségbeli-be; így legalább van kilátásuk rá, hogy a bevégzett tények logikája és az azok révén szerzett tapasztalatok legalább is ugyanannyi idő alatt megbarátkoztatják őket a kötelező polgári házasság eszméjével is, mint a hogyan az más országokban valóssággal ugy is történt.

De tovább megyünk. Hiszen a mostani reformakció megindulása előtt is volt alkalma a primásnak nyilatkoznia a felett, hogy a polgári házasság melyik formáját tartja czélszerűbbnek: a szükségbelit, vagy a kötelezőt? és az esztergomi érsek épen az utóbbi mellett nyilatkozott. Tán csak nem azért mert azt hitte, hogy ezt nehezebben vihetik keresztül?

De tegye a kezét a csanádi egyházmegye érdemes püspöke a szívére és kérdezze meg önmagától, hogy a kormány nem-e egyenesen *kényszerítve* lett az anyakönyveknek *államilag való* vezetését a törvényhozás útján megvalósítani? Azt igen jól tudja ő, hogy a papság eddig az anyakönyvek vezetésével állami felügyelet alatt álló világi funkcióit is végzett, s e tiszteben egyidejűleg közvetve javadalmazott állami közegek hivatását töltötte be. Nem épen a kath. papság tagadta-e meg ezen kötelezettségének az állam szentesített törvényeihez a mért teljesítését? és midőn a kormány — meghajolva a klerus vallási aggályai előtt — az elkeresztelt gyermekekre vonatkozó anyakönyvi kivonatokat a *világi hatóság* részére rendelte kiadatni, nem épen a katolikus papság volt-e az, mely ezen

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Alone.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Írta: Mrabovszky Lajos.

Negyedik levél.

Kedves Barátnóm! Mivel valószínű, hogy szánni kezdi hosszú panaszkodásaimat, nagyot ugrom, s onnan kezdek beszélni, amikor a sora, felette ifjan, durva kézzel kilökött az élet vásárjára.

Előttem új panoráma tárult fel: új erényekkel, új bűnökkel, új törekvésekkel, új gyatraságokkal, előttem valóvá lett az: ember.

Az a pár professzor, akitől a középiskolában is verést kapva, előttem nem ember, inkább félisten számba ment. Félisten számba, akinek a kezébe is van téve az ország, a hírnév, a hatalom, s a dicsőség. Az a sok iskolatárs pedig, aki velem együtt reszketett az osztálykönyvi bejegyzéstől, meg a torontánar apró nádveszejétől, sokkalta simább, egyszerűbb fiú volt, semmint rajtuk az embert, a husszervezetű, ravasz gépezetet tanulmányosni, alig kiismerni is megkísérhettem volna.

Nem volt szükségem emberekre, nem kellett egyszersmind csalódnom is bennük.

Azóta másképp van: tudom, hogy a modern korszak szakított a bibliával, s a jöltevé, ki elég ostoba volt egy ismeretlen nyomorultat kenyérrel megdobni, bizton követ kap a

fejébe viszonzásul az élet számára megmentett felebaráttól.

S ezek még csak a felebarátok! De hát a barátok, akik mázos arccal, mesterséges szeretettel szorongatják a kezét, amíg az valamit adhat, amíg az munkálni képes — habár csak részben — értük, avagy céljaikért. — Aztán a kollegák, tisztársak (s itt minden társadalmi kasztot értek, a kivételek kivételével) — akik mosolyogva gratulálnak hasonló nehéz körülményekkel küzdő barátjaiknak, örvendenek annak előhaladásán sőt nem felejtik el lehetőleg előtérbe tolni a saját szerény érdemeiket sem, a kollega előléptetésében — s mindent azért, hogy a szegény könnyen hívőn annál nagyobbat rugmassanak amikor az nem vesi észre.

Avagy, ha nem hiszi, nézzen végig egy búcsúbankettet, amikor teszem egy áthelyezett főnök mond istenhozzádót állomáshelyének. A búcsúbeszédnél nem-e az utána rangban legidősebb tisztelt arcon a távozót, s nem-e az vágja a legsanyarubb ábrázatot, nem-e az siránkozik legjobban az elvesztett derék főnök felett? Titokban pedig kaczag a lelke a biztos előléptetésén s megvagyok győződve, hogy amikor tariztus ábrázattal félig meghajolva kocznit nagyrabcsúlt főnökével, magában azt gondolja:

— Bár már ne látnálak!

Avagy nem vette-e magának a fáradságot, hogy megfigyeljen egy olyan temetést, ahol csak valamennyire számottevő egyént helyeznek „örök nyugalomra”? A koporsót

díszes koszoruk fedik, a gyászkozsit nagy tömeg kíséri utolsó útjára. De valamennyi koszorú közt a legnagyobb a hivatali utódé, valamennyi arcz közt a legfájdalmasabb, valamennyi gyászruha közt a legsötétebb a hivatali utódé.

E tekintetben a hivatali utódok versenyeznek az örökösökkel. S nem is sikertelenül. Ezen a verajtékkal szerzett vagyonba, amazok a talán kevésbé, a talán éppen meg nem érdemelt székbe ülnek bele.

S ezen segíteni nem lehet; ezt így csinálták meg öblös csibukban, s a semmittevés szírában megfulladt elődeink: minékünk nincs más hátra, mint hallgatni és tűrni.

Magam is azt teszem: nem szólok már semmit. Az igaztalanságot megvetem, az igazságért pedig nem akarom bezúratni a fejem.

Élek, ahogy élek, anélkül, hogy törődném azokkal, akik leszólnak, anélkül, hogy létezőmmel feltűnést keltenék. Megnyugozom mindenben, megbecsülöm, lelkembe vésem azt a néhány embert, aki igazán az enyém, s azzal vége. Az ambícióim véghatára nem rug ki sem Krózus aranybányáig, sem a Parnassus elérhetlenségeig.

Kevés a vágyam, nevem dióhéjban is elfér, s mégsem cserélem el azt óriásira hízott reklámhős mesésen nagy sikereivel.

Tudja, hogy nehezen keresem a kenyéremet: az írásaim után, amelyet vidéken vékonyan értékelnek. Egyrészt mert az embernek megvan az a hátránya, hogy belföldi, más-

méltányos és a törvény végrehajtása tekintetéből elodázatlan rendelkezésnek elene szegült? Tehetett-e egy modern, liberális, a vallási meggyőződést respektáló kormány más, minthogy ily körülmények között az anyakönyvek vezetését a saját közegeire bízta, a kikkel feltétlenül rendelkezik? Jobb lett volna talán József császár példája után indulva, a papságot birságokkal vagy börtönbüntetésekkal kényszeríteni rá, hogy az állam szolgálatában és érdekében olyan funkciókat és oly módon végezzen, melyek vallásos meggyőződésébe ütköznek? Valjon inkább meg lett volna-e ily módon védve a felekezeti béke?

Ep oly kevéssé felel meg a tényeknek a csanádi püspök azon állítása, hogy az anyakönyvek vezetésére kiszemelt világi közegek kvalifikációja csekélyebb a papokénál. Még ha csupán a kath. papokat értette volna, akkor ezen merész állítás az ő szempontjából megigazoltnak látszhatnék; de hogy ne volna neki tudomása arról, milyen kvalifikációval s hogyan vezetnek feles számmal némely hitközség papjai az anyakönyveket? az alig képzelhető. Különbözik a gyakorlat teszi a mestert, s a teológiai kurzus, a melylyel a pap kvalifikációja a jegyző vagy tanító, vagy más köztisztviselő kvalifikációjától különbözik, nem igen érintik az anyakönyvek vezetésére vonatkozó képességet; ez egy egészen más kvalifikáció, s egy egyszerű tanítócska esetleg sokkal jobban és pontosabban elvezetheti az anyakönyveket, mint holmi gazdasági vilálatokkal és hitelüzletekkel foglalkozó vörös öves esperes.

A csanádi egyházmegye hazafias püspökének valamint általában a főpapságnak bele kell immár törödni abba a helyzetbe, a melyet maga teremtett önmagának, s amelyen többé anugy sem változtathat. Ezt pedig legkönnyebben eléri az által, ha nem hunynak szándékosan szemét a megismert igazság elött.

BELFÖLD.

Az egyházpolitikai törvények és a román klerus. Hogy a gör. kel. román klerus nem szándékozik a „Magyar Állam” és a néppárt

részt meg, mivel a közönség itt még jogosultnak érzi magát kritizálni a farszto napi munka közben megszületett irodalmi termék felett.

A főváros öndicsőítő nagyjainak már megvan az a privilegiuma, hogy osalhatatlanok, sérthetetlenek. Amit irnak az jó, s azt a közönségnek be kell venni, sőt el kell hinnie a halhatatlanság sajtóirodájában készült egyhangú kritikák után, hogy a limonádé-regény vagy parfümírozott novella világirodalmi munka.

S ez ellen tenni nem lehet. Aki megpróbálná felnyitni a becsapott publikum szemét, s azt merné mondani:

— T. cs. közönség ne aludjál! Be vagy csapva! — azt az urat megköveznék, vagy ráfognák, hogy bosszúból ugat, mert lerudalták a félistenek közül.

Pedig lássa Kedves Barátnóm, az olvasó közönség, midőn könyvet vesz, vagy lapra előfizet, mit tesz akkor? Elhelyezi a tőkét, remélve, hogy szellemi gyarapodásával, az olvasottak által nyújtott élvezetek révén busás vagy legalább tisztességes kamatot kap.

Méltán remélheti, mert az „intézet” élén jónévtű igazgatók állanak.

Am mi történik? A privilegizált nagyságok, (bizva jó nevükben) egymásután bocsájtják napvilágra hol közepes, hol silány irodalmi termékeiket, s erre magukat természetesen legjogosítva érzik.

A közönség nemhogy kamatot nem élvez, de tőkét is elveszíti.

harozias politikáját valló kath. papság példáját követve reviziót követelni, az kitűnik a „Telegraf” Román-nak, Miron metropolita lapjának tegnapi vezércikkéből, melyben az egyházpolitikai törvényekről ír s kéri ugy a híveket, mint a klerust, hogy engedelmeskedjenek az új törvényeknek, de egyuttal maradjanak hívek vallásukhoz és régi szokásaikhoz.

Az új bolgár politika.

— Bécsi sárgöny. —

Bécsből jelentik július 30-ról: A N. W. Tagblatt egy munkatársa ma beszélgetett a Pétervárról hazautazóban Bécsbe érkezett bolgár deputáció tagjaival. A beszélgetés folyamán a bolgárok azt az érdekes nyilatkozatot tették, hogy az ő utazásuk nem volt politikai aktus, hanem csak azért utaztak Pétervárra, hogy a hivatalos személyiségeket a valódi bolgár állapotokról értesítsék és az ügyek állásáról tájékoztassák.

— Elértük Oroszországban, amit elérni akartunk, szolt a küldöttség egyik tagja. El kellett mennünk, mert abban az időben, amikor Oroszországgal megszaktítottuk volt az érintkezést, bármikor kopogtatott a fejedelem vagy más valaki a diplomaták ajtaján, és arra akarta birni őket, hogy tegyenek valamit annak érdekében, hogy Bulgária az európai államok társaságába befogadtassék, ezt a stereotip választ hallotta: „Menjenek Oroszországba, tegyenek meg minden lehetőt, iparkodjanak mindenképen, hogy ismét érintkezésbe lépjenek Oroszországgal. Amíg ez nem sikerül, nem tehetünk semmit. Aztán majd beszélünk.”

Nos, elmentünk Oroszországba és most majd meglátjuk, mi lesz. Hogyan alakulnak majd az ügyek, azt nem tudja senki, de a fejedelem maradnia fog és kell is maradnia. Ismételjük, hogy nélküle nem tudunk meglenni: senki sinos ellene. Jelszavunk: Jó barátság Oroszországgal, olyan barátság, amely csak a hála érzetéből fakad, de amely nem meghódolás. Aki ez utóbbit hiszi róluink, az rosszul ismer minket.

Arra a kérdésre, vajjon Klement metropolita megbízatást nyert-e a fejedelemtől, a küldöttség egy tagja azt felelte:

— Azt hiszem, nem. A fejedelem nem akar mást, csak amit az egész bolgár nép akar. Mielőtt Pétervárra utaztunk, jártunk a

fejedelemnél, aki egy óráig beszélgetett velünk. Tudja-e mit mondott? Azt mondta: „Szeretem Oroszországot, mint minden más bolgár.” És igaz; a fejedelem jó bolgár; ugy gondolkozik és érez, mint mi és mi ugy gondolkozunk és éreztünk, mint ő. Közöttünk nincsenek differenciák.

Az oroszbarát pártot illetőleg ezeket mondták a küldöttség tagjai:

— A bolgár nép többsége russzofil, azért a szobranje többsége is oroszbarát. E szó alatt Európában mindenféle rejtélyes dolgot értenek. Amit mi kívánunk, az a teljes függetlenség, a tökéletes szabadság, de a fejedelem nélkül nem lehetünk és nem akarunk róla lemondani, Oroszországgal azonban ép oly barátságos viszonyban akarunk lenni, a mily barátságos viszonyban éltünk eddig minden európai állammal. Egyebet nem akarunk.

Ferdinánd fejedelem a Kleines Journal utján kijelenti, hogy a napokban elhagyja Karlsbadot és Bécsen át Szófiába utazik. Nem gondol lemondásra és bizalommal tekint a dolgok fejlődése elé.

Az aradi vízművek.

— A csatornázási nagybizottság üléséből. —

Arad, július 31.

Arad szab. kir. város csatornázási nagybizottsága tegnap délután öt órakor Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester elnöklete alatt ülést tartott, amelyen jelen voltak:

Varjassy Lajos, Virágh Lajos főmérnök, Schusster Henrik dr., Tarjányi Vilmos, Fényes Dezso, Vizer Lajos, Tedschky Viktor, Schusster Henrik dr., Posgay Lajos, Domonkos Lajos, Avarffy Géza, Reicher Ferencz, Nesnera Aladár, Institoris Kalmán.

Elnök megnyitva az ülést, jelenti, hogy Mayer F. J. vízvezetési vállalkozó kijelentette, hogy a miniszter utasításait elfogadja, mire a tanács utasította őt a kiviteli tervek bemutatására. A tanács ez intézkedését a bizottság tudomásul vette.

Ezzel együtt beterjesztette Mayer F. J. nyilatkozatát, hogy a vízvezetési munkálatokat megkezdi. A vállalkozó igéri, hogy a város főbb vonalain még ez évben elkészíti a berendezéseket, s eszközli a vízszolgáltatást. A mellékhalózatokat a jövő év közepéig igéri a vállalkozó.

A pénzpiacozon az ilyent csalásnak nevezik, s hasonló esetben az igazgatókat kriminálisba fogják, s elosukatják. Az irodalmi részvényegyesületek leikiismeretlen igazgatóival ezt nem lehet megtenni: még eddig nem hoztak törvényt reá.

Ennek a tudata nagyon sokat tört le az én vágyaimból, ambízióimból, s ez az oka, hogy nem kapaszodom felfelé, amit irok, azt magamnak írom.

Azaz, hogy nemosak magamnak. Egy más valakinek, akinek egy tekintete fényesebb elismerés nekem, mint az irigy kritikások néhány jóakaró szava, akinek életem legderesebb, legboldogabb pillanatait köszönhetem, s kinek a mosolya olykor be-bevilágítja színtelen, fakó életemet.

Maga ismeri őt ugy-e?

De nem tudja mi történt azon az emlékezetes, kitörölhetetlen emlékü májusi napon.

Majd elmondom azt is.

Küzdelem a pénzért.

— Regény. —

Írta: Ter Hedberg.

As „Aradi Közlöny” számára, svéd eredetiből fordítva. [30] [Utányomás tilos.]

Később mind nagyobb ravaszsgal aknáztta ki ez élvezetet, s még akkor is ott csüngött dajkája keblén, mikor nem volt éhes, vagy mikor aludt. Mikor jóllakott, rendszeren csendesen feküdt dajkája karjaiban, s boldog

mosolylyal rózsás, gömbölyt arczán tekintett az emelőre, míg nem szemhéjai lecukkodtak és elszenderedett. — De ha ilyenkor le akarták tenni, azonnal felébredt és sirt, s csak egy fél órai mély álom után vált annyira érzéketlenné, hogy bizvást lehelyezhették a bölcsőbe, anélkül, hogy felébredt volna. Es ilyenkor megtette azt a szivességet, hogy csendesen és hosszasan aludt.

Míndez azonban nem ment simán, mert a gyerek elaltatásánál a dajka és a nagymama rendszeren összetűztek.

A nagymama ugyanis kezdettől fogva leirhatlan gyűlölséggel viseltetett a dajka ellen, s midőn a gyermekszobában az első helyről leszorítva érezte magát, folytonos éberséggel és féltékenységgel kísérte annak minden lépését. Ha jajgatást, nyögést, vagy sírást hallott, azonnal bejelentette Karnak, ki előtt a dajka mindig szerény és aláztos volt.

A dajka erőteljes, telivér paraszttaszony volt, teljesen nyers és műveletlen, megáldva jó fejvel és csinos arozzsal. Egész lénye erősen érzéki volt, sőtét szemének pillantásában kéjvágy rejtett. Csinos volt, s szegénysége dacára jó férjhez mehetett volna, ha nem lett volna könnyelmű.

Az orvos ismerve őt és könnyelműségét, csakis szükségből ajánlotta dajkának, mert a környéken egyedüli volt, ki erős és egészséges vala, s a gyermek születésekor oly gyenge volt, hogy meg nem engedhet-e, hogy üvegből táplálják.

Karin, így hívták a dajkát, mindjárt az

Egyszóval a szerződés ma már befejezettnek tekinthető, s a tervek is végérvényesen megállapítvák. A miniszter oszupán a vízművek teljes befejezte után fogja az egészet felülvizsgáltatni.

A házi berendezéseket a mérnöki hivatal tervezi, s erre nézve a háztalajdonosok leghelelyesebben teszik, ha a polgármesternél akár írásban, akár szóval jelentkeznek.

A Karolina-utca sarkán levő 3. sz. ejektor belső berendezését a vállalkozó másképen óhajta eszközölni. A bizottság annak idejében utasította a vállalkozót, hogy vagy az eredeti tervek alapján készítse az ejektort, vagy pedig adjon be kimutatást és költségvetést az új berendezést illetőleg.

A vállalkozók költségvetést, azaz hogy kimutatást mutattak be, s adatokkal igazolják, hogy az újabban kontemplált berendezés nekik tetemes anyagi áldozatba kerül.

A beton helyett alkalmazandó vashenger, amellett, hogy a talajvíz átszivárgását meggátolja, feltétlenül emeli az ejektor biztonságát.

Az új berendezés 4982 frtba kerül az előirányzott 960 frttal szemben.

A csatornázási szakbizottság a 3. számú ejektor kiépítésénél javasolt módosítást elrendelendőnek tartja.

Tedeschi Viktor az előterjesztést nem fogadja el, hacsak a vállalkozó az ejektort nem az eredeti dimenziókban készíti el. Ezt szükségesnek tartotta elmondani, mivel az ejektor belseje kisebb méretekkel meg nem tekinthető.

Virágh Lajos főmérnök a tervek alapján megnyugtatta a felszólalót aziránt, hogy az ejektor kamara a módosítások dacára is kényelmes és hozzáférhető lesz.

Salacz Gyula elnök felszólalása után Tedeschi Viktor kijelenti, hogy a főmérnök választ tudomásul nem veszi s az ejektornak az eredeti tervek szerint való kiépítéséhez ragaszkodik.

A nagybizottság a vállalkozók módosított terveit nagy többséggel elfogadta.

A nagybizottság az 5. kereseti kimutatás alapján 207,389 frt 12 krt utalványozott ki a vállalkozóknak az eddig teljesített munkálatokért.

A vízvezetési vállalkozó tartozik tizenegy közkutat felállítani, ott, ahol a bizottság azt kívánja.

Salacz Gyula polgármester, Virágh Lajos főmérnökkel egyetértőleg javaslatba hozza, hogy közkutak állíttassanak fel a Demeter- és Illés-utczák közt, a Kasza-utczában, a Borona-utczában, a Fejsze-utczában, ott, ahol azok az Illés-utczával érintkeznek; a Választó- és Közép-utca közt, az Ujterem-utczában amaz irányban, mely a szegények házáig vezet, a Süveg-téren, a Hid-utca szegletére, a Péter-utczában az Angyal-utca irányában, az Angyal-utca s a Fő-utca szegletére, végre az Akác-utczában.

A lakosság e kutak vizét ingyen fogja élvezni.

A nagybizottság az előterjesztést elfogadta.

Ezzel az ülés véget ért.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 762.6 milliméter, délután 2 órakor 761.4 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 19.2, délután 2 órakor C° + 29.8. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EN. 3. délután 2 órakor EK. 5. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 3 milliméter dörgés.

A 20 forinton alóli perek.

— Kereskedők figyelmébe. —

Valahányszor új törvényt hoznak, mindannyiszor — természetesen — fölmerül az a fontos kérdés, hogy annak gyakorlati alkalmazása meg fog-e felelni a kívánalmaknak, pótolni fogja-e a mutatkozó hiányt s az érdekeltek megtalálják-e benne azt, amire szükségük van.

A múlt év őszén életbelépett új sommás eljárás és a fizetési meghagyásokról szóló törvény immár kilencz teljes hónapja van gyakorlatban és számos hiánya mellett eltagadhatlanok előnyei sem. A törvényről tehát most nem is szólnánk, különösen egy napilap hasábjain, de ebből folyólag föl kell említenünk egy olyan fordulatot, mely legújabbán történt s mely nemcsak a jogászai körök, de főleg a kereskedő világot érdekli igen közelről.

A 20 frton aluli perekről van ugyanis szó, — a mely dolgot tegnap már röviden említettünk — azokról, melyek a hivatalos adatokból kitűnően igen nagy számát képezik a pereknek. A kisebb követelések ugyanis rendszerint rosszabbak, mert nagyobbára gyengébb anyagi körülmények között élők

egyéneknél vannak künn és ezektől a behajtás is nehezebb.

A kereskedők azonban még sem zárkozhatnak el a 20 frton aluli követelések behajtásától is és ebben — a fizetési meghagyások és a községi bíróság útján eszközölt eljárás mellett különösen előnyös volt az, hogy ha alperes kereskedő volt, az árut tovább eladás céljából vette, vagy ha az ügylet általán kereskedelmi ügyletet képezett, akkor a 20 frton alóli perek is épen ugyanazon sommás eljárás alá esnek, mint a 20 frton felüliek.

A bejegyzett cégeknek, melyek könyveik vitele helyén perelhetik adósaikat, ez igen előnyös volt, mert az ország bármely részén levő, bármely kis követelésüket — ha az a fenti feltételeknek megfelelt — érvényesíthették sommás per útján s így a behajtás meg lévén könnyítve, kevesebb követelés ment veszendőbe.

Ennek az előnyös állapotnak, mely mindamellott nem volt túlzott kedvezés, sem igazságtalanság az adósok iránt, most — úgy látszik — vége szakadt. A kir. Curia ugyanis közelebb, egy biztosítási ügyben, amelynek tárgya 20 frton aluli összeg volt, azon elvet juttatta kifejezésre, hogy a 20 forinton aluli ügyek, még ha kereskedelmi ügyletet képeznének is, nem tartoznak a sommás eljárás alá, hanem a községi bírósághoz.

A Curia ezt a határozatot teljes ülésű döntvény alakjában hozta meg és így a bíróságok azt figyelembe veszik. Ennek következtése az, hogy a járásbírók most már sorra utasítják vissza azokat a 20 forinton aluli pereket, melyekben eddig eljártak és ítélték.

Nem csódom e helyen kifejtteni azon okokat, melyek miatt úgy azt a kuriai határozatot, mint az ennek alapján hozott visszautasító járásbírói végzéseket helyteleneknek kell tartani, ez inkább jogi szaklap körébe vágó kérdés. Ezáltal csak arra a hátrányra akarok rámutatni, mely ez intézkedések következtében főleg a kereskedő világot éri, mert bátran el lehet mondani, hogy ezek folytán a 20 frton aluli követelések jóformán elvannak veszve.

Ha így meg van nehezítve a behajtás, akkor a kereskedők, iparosok stb. nem fogják megkockáztatni sem a fáradságot, sem a ki-

első pillanatban felfogta helyzetét. — Azon peroztól kezdve, hogy Karr házába lépett, nem találtak kifogásolható magaviseletében. Egészen tiszteletreméltó volt, s bizonyos tekintélyt szerzett magának. Eleinte nagyon is szemérmes volt Karr előtt, s szégyenkezve leplezte le keblét, mikor a gyermeket szoptatnia kellett; de midőn észlelte, hogy Karr ez meg nem indítja, felhagyott e szemérmességgel, s többször tárta ki keblét, mint szükséges volt. — Allhatatos törekvése, hogy Karr figyelmét magára vonja, sokáig sikertelen maradt, mert Karnak csak gyermeke számára volt szeme.

Minden este, midőn elérkezett a gyermek alvási ideje, Karr bejött a gyerekszobába, hogy lássa, mikép fektetik le és altatják el a gyermeket. E látogatások alatt rendszeren hallgatag volt, s bizonyos távolságban állott a gyermektől, mintha félne tőle. Csak ritkán vette karjaiba a gyermeket és simogatta meg.

Karin gyakran kacagva jegyezte meg, hogy: az uraság fél a gyermektől.

Egy este, — a gyermek már egy éves lehetett, — Karr szokás szerint belépett a gyerekszobába. Karin a gyermeket épen keblén tartotta; a nagymama ott állt a bölcsőnél és igazgatta a gyermek fekhelyét. Karr el kezdett fel- és alá járni a szobában s meg-meg-ült, a kicsikére tekintve.

Egyszerre csak Karin felugrott s felsikoltott.

— Mi baj? — szólt Karr, csodálkozva nézve a dajkára.

— Oh! fájdalmat okozott nekem a kis gonosz! Igaz, az uraság nem is tudja, hogy a gyerek megkapta első fogát!

— Nem! — kiáltott fel Karr és elvörösödött.

— Igen, ma reggelre. Nézze csak!

Karin elvette kebléről a gyermeket és ujjával felnyitotta annak kicsi száját, — úgy, hogy a fog látható volt.

A kicsike ökölbe szorította kezét és sirni kezdett, s Karr, ki kételkedett a dajka szavában, kíváncsisággal szemlélte a tejfehér foltot, mely a kicsinek inyéu mutatkozott.

De ugyane pillanatban tekintete Karin meztelen keblére tévedt, mely ott ragyogott arca előtt. Kellemetlen érzés lepte meg s rögtön felkelt székéről.

E mozdulata közben találkozott a dajka tekintetével, mely sajátságosan mosolygó kifejezést rejtett magában.

Karr rosszul érezte magát, szédült, elhalványodott, s gyorsan megfordulva, kiment a szobából.

Más nap, — meleg nyári nap volt, — Karr szobája ablakánál állott, s ujjával dörömbölt az ablaküvegen. Almatlanul töltötte az éjet, s reggel nem volt képes dolgozni.

Az ablak alatt teljes virágzásában a kert terült el, amellett pedig az országút, távolabb pedig szántóföld feküdt, melyen a rozs már kihányta kalászát, — ezen túl pedig a távolban a tenger tükre csillámlott.

Karr azonban nem csodálta a tájat, tekintete céltalanul bolyongott. Egyszerre csak

hátralépett s oly mozdulatot tett, mintha el akarna távozni az ablaktól, de mégis ott maradt s szemét egy helyre szegesse, eleinte tétozva, bátortalanul, de csakhamar merően és vágynakodva.

Karint pillantotta meg, ki egy mellékutról bukkant elő, maga előtt tolvaj egy kosát, melyben a gyermek feküdt.

Karr szemével kísért a nő mozgását, a mint feléje közeledett. Most észlelte először, hogy mily szép volt a nő. Tekintetével möhön szemlélte a dajka alakjának körvonalait, mely gyönyörűen domborodott ki a vékony ruha alatt.

A ruhának a nyak körül egy csekély kivágása volt és ide szegződött Karr tekintete.

Visszaemlékezett az elmúlt nap estéjére, — mely család tulajdonképen el nem hagyta őt, — s vére a fejébe szállt.

Karin talán tudta, hogy Karr ott áll az ablaknál s őtet nézi, mert midőn az ablak közelébe ért, felvetette fejét s egyenesen Karr szemébe nézett.

Tekintetének éppen az a kifejezése volt, mint a múlt este; csábító és ígéretekkel telt; mintha ezt mondaná: „nézz ide és végy el engemet, hogyha bírsz!”

Karrt egy pillanatra sajátos érzés lepte meg; úgy tetszett neki, mintha ez a tekintet fehér lenne, fehér, mint a fehérre izzított vas. Roppant nagy erőfeszítésébe került elszakítani tekintetét a nőétől.

(Folytatása következik.)

adást, hogy kis követelésüket behajtsák, hanem egyszerűen beszüntetik a kis hitelt és ez rájuk ép oly nehéz és káros, mint a vevő közönségre.

A közszézi bíróság intézménye ugyanis még ma is sokkal fejletlenebb, sem hogy gyors és eredményes behajtásokra alkalmas volna. Az az egy bíró és egy írnok, kikből ez a bíróság áll, alig győzi a munkát. Ha a tárgyalás és ítélet meg van is, a végrehajtásnál fennakad minden ügy. A fizetési meghagyások utján való érvényesítése e künnlevőségnek pedig nagyobbára azzal a nehézséggel jár, hogy mivel a fizetési meghagyás csak ott kérhető azon járásbírósnál, melyhez alperes tartozik, a hitelesőnek gyakran el kellene mennie az ország legmesszebb levő bíróságaihoz s ha az adós „ellent mond” s ezt pedig igen könnyen és egyszerűen megteheti már csak azért is, hogy a fizetést elhuzza, akkor ott tűznek ki tárgyalást az illető járásbírósnál. Tessék például 6 frtos ügyben Nagy-Kanizsára menni tárgyalásra, vagy ottani ügyvédet megbizni. Rámegy a követelés, még ki sem telik belőle.

Nem volt tehát észszerű és különösen nem volt méltányos az az intézkedés, hogy a 20 frton aluli ügyek a járásbírók hatásköréből kivételtek. Rendkívül hátrányos ez, ki fog tűnni mi hamar.

Mutatkozik ez már is. Ott vannak a szegediek, kik e döntvény következtében kimondták, hogy 20 frton alól nem hiteleznek. Mire fog ez vezetni?

Epen ezért, mert az intézkedés hátrányai ilyen nyilvánvalók, reméljük, hogy az illetékes körök is észreveszik ezt s mivel nem tehetjük fel sem a törvényhozásról, sem az igazságszolgáltatás tényezőiről, hogy szándékosan nehezítik meg a behajtást, reméljük, hogy ezt a sérelmes kuriai határozatot mielőbb egy ellentétes döntvény fogja felváltani.

Kivánatos volna, hogy így legyen.

Dr. ADORJÁN ARMIN.

IDŐJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött távirati szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 1. —

Meleg. — Száraz. — Zivatarok.

Fürdői levelek.

Saját tudósítónktól.

Buziás, július 30.

VII.

Buziás a délkeleti felföld legnyugatibb redőse alatt kínálja gyógyforrásait s az új tulajdonos Schottola Ernő valóban elismeréseméltó hő buzgósággal fáradozik a fürdő felvirágoztatásán. A fürdő legnagyobb hátrányát elszigeteltsége képezi, mert a Temesvártól odáig tartó 36 km., vagy Lugosról számított 24 km. utat az alföld rekkenő hősege és ismeretes porfelhői emlékeztetések tessék betegre egészségesre egyaránt. Ezen bajon is segítve lesz már legközelebb a rég vajdó vasut kiépítése által. Akkor aztán bizonyára öszönleni fog ide a kinek meghigult vérért vagy pettyűdt izmait és idegeit, ezek a szénsav és vasdus vizak hivatta vannak restaurálni.

A berendezés mintaszerű most is s Franzensbad hirneves mórforrásait a vásártelki vastözegek alkalmazásával megkaphatja itt a gyöngéd nem, sőt a caloricator rendszerrel szénsav bőséget keilően érvényesítve valódi aszfalfürdőket varázsolnak elé. A tükör és uszoda fürdőknél is segíteni tudnak az időjárás viszontagságán s a legkényesebb nőre is elviselhető fokig melegíthetik eszéskor például a tükör fürdőt. A két t. i. a melegített és vásártelki vastözegekkel erősített fürdők és az uszodák a buzias völgytekő két ellenkező pontján diszelegnek, míg közepén a tetszetős József és Mihály kutak kínálják üdítő és erősítő vasas vizüket. Ide öszpontosul a fürdői élet circulatíója s reggel és este a 61-ik csász. és kir. gyalogezred senekarának változatos műsorát élvezve hőmpolyóg felalá s sok száz szenvedő nő és ezek mulattatására já-

ró néhány férfi vendég. Mert Buziás specialiter női fürdő s környezetének hiányával climájának tikkasztó hőségével bátran megküzdhetnek mindazok, a kik a vas és szénsav aczéző hatására rássorultak. Szorakozásra már kevésbé alkalmas s a jó öreg Deák Ferencnek hatalmas kössámolyánál is csak alkonyatkor vonhatjuk meg magunkat a hevesen letűző napsugarak elől. A fürdő fái még nem elég terebélyesek és magasak arra, hogy hűsítő árnyat nyujthassanak: s az új fenyőliget is a jövő erdejét képviseli ez ideig.

Buziás kössége éppenséggel nem igen törődik a fürdővendégek jóvoltával s dacára annak, hogy alig van ház, hol a kiadó szobákat ne kínálnák s a vendégeket busás díjért el ne fogadnák, az utcák világitása által nem sietnek a nagy pénzforgalmat biztosító idegenek iránt tartozó figyelemüket kimutatni. Pedig ha a vendégek is magukévá tessik egyszer azt a csendes ellenszenvet, a mivel az új fürdő tulajdonos iránt köreikben találkoznak, bizony annak az egész virágzó község még nagyobb kárát látná, mint akár a tulajdonos. Ep olyan nagy hátrány hogy a buzias-lugosi utvonallal közvetlenül a parkot szegi s annak porfelhői legálább most a sétáló közönség tüdejét veszélyeztetik.

Mindezen egy kis jóakarattal segíteni lehetne és kellene is.

A fürdői nagy vendéglőn kívül a csinos de a nap hevétől sokat szenvedő bazárépület nyujtja a legjobb lakásokat. A parkon kívül magán villák is kínálnak, melyeknek azt a nagy hiányát látjuk, hogy közvetlenül a vízfolyási meder vonalába esve a nyirkosságtól nincsenek megvédve. Szóval sok itt még a tenni való, de az is tény, hogy az alföld nagy városára valódi áldás Buziás közelsége. Dr. Szilágyi Gyula fürdőorvos előzőkeny jó modora és alapos képzettsége növeli a fürdő értékét.

HIREK.

Augusztus 1. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Vas. sz. Péter. — Protestáns naptár: Vas. sz. Péter. — Görög-kelleti naptár (Julius 20.): Illés próféta. — A nap két 4 óra 39 perczkor, nyugszik 7 óra 33 perczkor.

Szabadegyházi emléktárgyak országos muzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Püspökünk a polgári házasságról.

— Interview. —

A jelenleg Karlsbadban időző Dessenewffy Sándor csanádi megyés püspöknél a napokban látogatást tett Barát Armin, a „Temesv. Ztg.” szerkesztője. A püspök ez alkalommal több, igen érdekes nyilatkozatot tett a politikai napikérdések felől. Nyilatkozatai a mellett tanuskodnak, hogy az egyházfeljedelem összhangba tudja hozni főpásztori kötelességeit az államhatalom iránti tekintetekkel.

— Az ön aggodalma, — mondá a püspök — hogy a püspöki karban nézeteltérések lennének a körül, vajjon a kath. tanítóknak megengedte-e az állami anyakönyvek vezetése és hogy ez surlódásokra vezetne, alaptalannak látszik, mert a kuria, a mennyiben való a hírlapok jelentései, „esetről esetre” megengedhetők talála, hogy a katolikus tanítók az említett minőségben alkalmaztassanak és Steiner püspök is egészen loyális választ adott a nálla ez ügyben tisztelettel küldöttségnek.

— Az állami anyakönyvek behozatala tekintetében nekem egészen más természetű aggodalmaim vannak — folytató a püspök. — En ezt a rendszabályt Magyarországon korainak tartom és az illető egyéneket erre a hivatalra sokkal kevésbé kvalifikáltaknak, mint a lelkészeket. Minthogy az egyházi anyakönyvek természetesen tovább is vezetettek, az új intézkedés egész csomó komplikált alakíságot involvál, mert a polgári anyakönyvvezető nem eszközöl könyvbevezetést, hanem két egyenlő jegyzőkönyvet vesz fel. Az állami anyakönyvvezetés költségei is érezhetőkké fognak válni és a közel jövőben fizetés-fölemlést fognak követelni az új anyakönyvvezetők.

Arra az ellenvetésre, hogy az illető törvény értelmében az anyakönyvek vezetése je-

lentéktelen terhet ró az államra, mely gazdagon fölér az új állapot jogi előnyeivel, — a püspök ezt felelte:

— Magyarországon korai volt.

A beszélgetés folyamán szóba kerülén a polgári házasság is, a püspök így nyilatkozott:

— A polgári házasságot is korainak tartom és meg vagyok győződve, hogy a szükségbeli polgári házasság egy neme, mely lehetővé tette volna oly párok egybekelését, kiknek öszszesketését az illető lelkész kanoni okokból megtagadta, teljesen megfelelt volna a kívánatoknak. Tartok tőle, hogy ez a törvény is sok zavarra fog alkalmat szolgáltatni.

— Olvasóinkhoz. Augusztus elsejével új előfizetést nyitunk lapunkra. Kérjük t. olvasóinkat, hogy előfizetéseiket megújítani sziveskedjenek s egyúttal felkérjük mindazokat, a kik hátralékban vannak, hátralékaikat mihamarább beküldeni, hogy a lap küldésében e miatt fönnakadás ne történjék.

— Az aradi egyesített jószágigazgatóság a miniszter intézkedéséhez képest ma kezdi meg működését. A Temesvárról áthelyezett jószágigazgatósági hivatalnokok ma kivétel nélkül Aradra érkeznek, hogy működésüket megkezdjék. Ezzel együtt a temesvári jószágigazgatóság irattárának csomagolását és szállítását is megkezdtek. Az új hivatali helyiségek az adótárnok és igazgatósági titkár lakásából vannak átalakítva.

A budapesti kir. jószágigazgatóságot a tegnapi napon oszlatták fel. A feloszlás folytán az aradi kir. jószágigazgatósághoz helyeztetek át: Knar Lajos titkár, Diebl Károly mérnök és Réthfalvi Gyula irodatiszt kik már a mai nap folytán Aradra érkeznek.

— A király Londonban. Említettük már, hogy a király a híresztelések dacára nem megy Londonba. Azok, kik London és Anglia társadalmi viszonyait jól ismerik, a királynak jelzett látogatását eleve is kizártak tekintették. A „sea on“-nak vége, a jobb társaság, élén a királyi házzal, elhagyta a fővárost és az előkelő Westend kihalt. Angliának augusztusi klimája nem is arra való, hogy ott valami nagyon kellemesen esnék ilyenkor a látogatás. I. Ferenc Józsefet Londonban oly lelkesedéssel fogadnák és ünnepeleik, mint Európának egyetlen uralkodóját sem. Ez a társadalom összes köreinek üzete és általános az óhajtas, hogy ő felsége odajöjjen. Amde úgy az udvari körökben mint a hivatalos körökben is semmit sem tudtak az állítólag tervezett látogatásról. Az ango királynő is öszinte tisztelője királyunknak és mélyen fájlalta, hogy a márczius hóban a Riviera mentén tervezett találkozást Albrecht főherczeg halála megzavarta.

— Az aradi vashidak. Az Arad és Új-Arad továbbá a városnézés és az aradi vár között építendő új hidak ügyében a kereskedelemügyi miniszterium rendeletével kitűzött pótbéjárás folyó évi augusztus hó 23-ikán délelőtt 9 órakor fog megtartani. Öszzejövetei hely Aradváros városházánál az I emeleti kis ülésterem. Ezen helyszíni bejárásra mindazokat, akik magukat érdekelteknek tekinthetik, oly figyelmeztetéssel hívja meg a városi tanács, hogy a műszaki műveletek a polgármesteri hivatalnál a hivatalos órák alatt folyó évi augusztus 8-tól 22-ig bezárólag terjedő 15 nap alatt lessnek megtekinthetők.

— Népesedési mozgalom. Az aradi főorvosi hivatal az elmúlt hét népesedési mozgalomát a következőkben állította ösze. Született a múlt héten Arad város területén 83 gyermek, és pedig 18 fi, 15 nő, az arány 36.7 pro mille.

Elhalt ezzel szemben 26 egyén és pedig 13 fi, 13 nő, az arány 28.8 pro mille. Difteritisz-balálózás egy sem fordult elő.

— Az alkaptány szabadságon. Arad szab. kir. város általános tiszteletnek örvendő alkaptánya, Nyáry Béla ma kezdi meg három óra terjedő szabadságidejét. Távollétében Joo Béla rendőrfogalmazó lesz a helyettese.

— A fürdőző Arad. Megemlékeztünk a fekete-hegyi Tompa-ünnepélyről, melynek — mint nekünk írják — folytatása is volt egy remekül sikerült táncmulatságban. Ezen az aradiak közül jelen voltak: Szondy Gézáne, Hofbauer Olga, Hauser Henriette, Kertay Ilma, Kisjénőről pedig Tabajdy Annuska. Mint levelezőnk írja, Buziáson üdülnek Vas Gusztáv vasuti felügyelő neje és Ortutay Béláné, a kies szépségi Barlangligeten pedig Weidenfeld István dr. ügyvéd családjával és Grusz Márton kir. posta-távirda tiszt.

— Benzinrobbanás a belvárosban. Tegnap délután tüzilárma verte fel a város csendjét. A Halász-utczában keletkezett a tűz, amely szerencsére nagyobb következményeket nem vont maga után. A helyszínén megjelent tudósítónk a tüzesetről következőben tudósítja lapunkat: Müller József tekintélyes aradi iparos házában eddig ismeretlen okból kigyulladt egy benzinhordó. Az eset érthetőleg nagy riadalmat okozott a házbeliek között. A hordó gyúlékony anyaga egy pillanat alatt lángba borította az épület egyik szobáját. A házbeliek kezdetben maguk próbálták elfojtani a tüzet, ami azonban nem sikerült nekik. A telefonon értesített rendőrség, illetve tűzoltóság az esetről vett jelentés után azonnal kivonult a színhelyre, s teljes erővel a pusztító elem lokalizálásához fogott. Ez hosszas erőfeszítés után sikerült is neki. Az égő szobából Müller egyik segédje igyekezett menteni a butorokat, miközben sulyos égési sebeket szenvedett, amaz inasokkal együtt, akik neki ebben segítettek. A rendőrség részéről Sarlót Domokos főkapitányt s Kovacs Antal segéd tisztet láttuk a tüzeset színhelyén. A kár értéke még ez ideig megállapítva nincs; a sebesülteket orvosi ápolás alá vették.

— Előkészületek a kiállításra. Gyuláról jelenti levelezőnk a következőket: A vármegye nagybirtokosai, egyesületei igen szép kiállításokkal fognak részt venni a millénárikiállításban. A gazdasági egyesület 300 edényben állítja ki a megye mezőgazdasági termékeit, a vármegye Békésmegyei és szarvasmarha anyagának kiállítására kollektív ló és szarvasmarha kiállításban vesz részt, ugyancsak be fogja mutatni szép és teljes gyűjteményben Magyarország faunáját. Az Almássy, Wenckheim gróf családoknak külön külön kollektíójuk lesz, míg Békésmegye háziiparának bemutatására és vásárcsarnok föntartására a millénári bizottság Bartók Lászlóval kötött egyezséget, itt a csabai, tótkomlói nép, a kétégyházi oláh, a sárréti házi szövőipart mutatják be.

— Lekaszálta az ellenfelét. Véres eset történt a vilovai hutárban, távirja levelezőnk. Krizs Dömjén és Peczitur Isza kaszás emberek az aratóban összeszólkóztak s Krizs, aki a lekaszált rendeket gyűjtögette, gazembernek nevezte Pecziturt. A legazemberrezt kaszás dühbe jött, Krizs ellen fordult s egyetlen suhintással levágta a lábáról. A kasza a lábszárosontotia kettészelt, úgy hogy a szerencsétlen ember végtagja messzire elgurult. Iszonyu kínok közt vitték be a kórházba, mialatt vére az egész tarlót pirosra festette. Egész életére koldus-nyomorék marad, ha ugyan életben tudják tartani. A vérengző kaszás ellen megindították a bünvádi eljárást.

— Aludt tej. Nincsenek ugyan számszerű kimutatások a legutóbbi napokban elfogyasztott

aludt tej adagokról, de korcsmárok, kávéosok és tejszarnokosok egyetértéssel abban, hogy soha annyira nem fogyasztották ezt a félig ételt, félig italt, mint az idén. Már kora reggel akadnak, akik éhómra élvezik, tizórára már tömegesen kérik, délután pedig már sokan hiában kérik, mert a legtágabb jégszekrények is kiürülnek és a kezes formájú aludt-tejes poharak üresen vándorolnak a konyhába. Az orvosok okozták ezt a nagy keresletet. Manapság minden harmadik ember beteg sanyli a kánikulai forróságot, migrenes, elrontott gyomru, meghűlt páciensek vetélkedve élvezik az aludt tejet. De jó lesz óvatosságnak lenni, mert a kellő diéta elhízása bizony még hercegnőkn is megbosszulja magát. Erre figyelmeztet egy turini hírlap jelentése is, amely szerint Helén aostai hercegné aludt tej élvezése folytán komolyan rosszul lett és orvost kellett hozzá hívatni. A hercegné lázt és utóbb náthát kapott, de állapota nem aggasztó.

— Kivételek a fogyasztási adónál. A pénzügyminiszternek a cukorfogyasztási és söritaladó alól nyílt községekben való kivételnek igénybevehetése tárgyában kiadott rendeletét egy újabb rendelettel támogatja a belügyminiszter, melyben tekintettel arra, hogy azon körrendeletnek az is a célja, hogy a községek az adó alól való kivételekkel üzött visszaélések következtében nagyobb cukorfogyasztási és söritaladóval, mint amennyi a község tényleges fogyasztásának megfelel, ne terheltesse, ezen körrendelet pontos végrehajtását és a községek megfelelő utasítását a törvényhatóságnak különös figyelmébe ajánlja.

— Halálküzdelem a fürdőben. Mosorin községből a fürdésnek egyszerre két áldozatáról ad hirt táviratilag tudósítónk. Egész tömeg leány vonult ki a Tiszához fürödni. Vig láрма közt lubizkolt a nagy leánysereg, amikor egyszerre velőtrázó sikoltás és fuloklás zaja riasztotta meg. Tubity Natália küzdött a habokkal nem messzire a fürdőzők tömegétől. Kirtyanosky Milicza odasielt, hogy barátnőjének segítsen, a következő pillanatban azonban egyszerre alám erült mind a kettő. Fejüket több ízben föl-fölötötték a hullámok alól s pillanatonként látni lehetett kékülő arcukat és hallani fuldokló hörgésüket. Végre nyomtalanul eltűnt mind a kettő. A mentők a leánysereg segélykiáltására oda siettek s a veszedelem színhelyén kutatni kezdtek, de a lányokat már akkor elsodorta volt onnan a víz. Hosszas keresés után akadtak rá a két holttestre egy mély gödörben a folyó fenekén. A lányok halálküzdelme perczeig tartott.

— Katonazene. Ma este Nagy Lajos kerthelyiségében a helybeli os. és kir. 33-ik gyalogezred zenekara nagy hangversenyt tart. Ez alkalommal a zenekar a közönség kíváncsára kivételesen vonós hangszeren fog játszani. Az érdekes estére itt is felhívjuk a közönség figyelmét.

— A női kaczerőség mint tudomány. A férfiakat ismét veszedelem fenyegeti. A női kaczerőség eddig is ugyancsak sok galyibát okozott s a szépség halójába belészédültek a szegény férfiak, pedig a kaczerőség művészetére a nőket nem tanította senki. Milyen veszedelmes lesz ezután ez a művészet, ha a kaczerőség külön tudományág lesz, a melyre oktatni fogják a hölgyeket. — Amerikában — mint a „New York Herald” írja — ilyen iskolák vannak. Ezek az iskolák csakis a pósolásra tanítják a hölgyeket; a növendékek megtanulják, hogyan kell legszebben állni, ülni, járni, szóval a leggracziózsabb pozeba helyezkedni. Sőt kacsintani is szabályszerűen megtanítják őket. A legnagyobb gondot arra fordítják, hogy a növendékek testüknek azt a részét juttassák érvényre a kaczerőség művészetében, amely a legszebb: Ha egy nőnek szép melle van, arra tanítják, hogy lehetőleg gyakran sima derékban járjon, ha szép termete van, azt ajánlják neki, hogy ha csak lehetséges, álljon a szoba ajtajában, a mi a termetet nagyon emeli. Ha az ajtó előtt függöny van, úgy ez a poze kétszeresen ajánlatos. A fejtartás szintén nagy fontosságú. Ha a fél profil szebb, mint az egész arcz, arra kell vigyázni, hogy a félprofil mutassa leginkább. Nehéz megtanulni azt, hogy miként kell gracziózsán lenni és úgy maradni úgy, hogy a legelőnyösebb oldalról lássák. Ezt minaddig gyakorolnia kell a növendéknek, míg meg nem tanulja tökéletesen. Nagy művészettel jár az, hogy lépéseken

gracziózsán járjanak stb. Azt hisszük, hogy mégis csak hiábavaló fáradság az ilyen oktatás. Minden nőnek veleszületett művészete ez és nem kell őket arra tanítani, hogyan kell tetszeni.

— Verekedés barátságból. Testvériesen bepálinkázott tegnap Aradon Mócz János és Jankulcsku Trifon, kelmáki lakos. Szesz közben mérlegelték egymás erejét, s végül bioskára vitték a dolgot. Az eset az alkaptány előtt ért véget, ki is a műkedvelő akrobatákat leültette.

— Rejtélyes lopás. Megfoghatatlan módon tűnt el az „A dria” hivatalos helyiségéből husz forint. A hivatali főnök, Salgó Pál házi tolvajt sejt, mivel a fiok, melyből az összeg elveszett, teljesen sértetlen. A nyomozás folyik.

— Elveszett folyó hó 29-én este a Hassinger-utczától a Baross-parkig vezető uton egy arany 2 galambot ábrázoló drágakövekkel kirakott mellű. A becsületes megtaláló sziveskedjék Kuttu Gyula kalap- és cipőüzletében illő jutalom mellett átadni.

—x— Hirsch-egyesület. T. tagjaink becses tudomására hozzuk, hogy a radiófiókunk működését folyó hó 16-án megkezdette. Hivatalos helyiség: Fábian-utca 11. sz. a., hol tagok folyton felvétetnek. Egyesületi orvos dr. Fleischer Samuel ur (lak. Szabadság-tér 4.) Gyógyszertárak: Arad összes gyógyszertárai. — „Báró Hirsch Mór” jótékonyági és önségélyző egyesület.

HYMEN.

Keleti Károly a „Telefon Hirmondó” munkatársa Aradon augusztus 4-én vezeti oltárhoz Schvartz Mariaka kisasszonyt.

GYÁSZROVAT.

† Teszkula Lázár tanár elhunytáról vettük részvételt az alábbi gyászlapot: Kubinszky György Karola, megtört kebellet tudatja úgy a saját, valamint számos távollevő rokon nevében forrón szeretett Teszkula Lázár gazdasági tanárnak f. év július hó 30-án éjjeli 11 órakor, életének 51-ik évében, hosszas szenvedés után jobblétre szenderültét. A drága halott hült tetemei f. év augusztus hó 1-én, délután 2 órakor fognak a gör. kel. szertartás szerint a külváros, választó-utczai 54. szám a. házból, a gör. kel. templomban leendő becszentelés után az alsó-temetőben levő családi sírhelyre örök nyugalomra helyeztetni. Arad, 1895. július 31. Béke hamvairal

MULATSÁGOK.

(=) Figyelmeztetésül. Több oldalról tapasztalt tévedések következtében felkérünk annak közlésére, hogy augusztus 11-én (nem pedig 4-én) lesz megtartva az aradi nyomda részvénytársaság személyzetének oly fényesnek ígérkező táncmulatsága, mely szavalattal, magánjelenetekkel és felolvasással, továbbá millenniumi postával s evvel összefüggő jutalom tárgyak szétosztásával lesz egybekötve.

(=) Az aradi nyomdák személyzetének táncvizalma (a részvény-nyomda kivételével) előreláthatólag pompásan fog sikerülni. A kitűnő mulatság e hó 4-én lesz a városligetben. A kik tévedésből meghívót nem kaptak, sziveskedjenek a rendezőséghez fordulni.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

* Margó Zelma a népszínházban. Margó Zelma, a ki az elmúlt szini szeziónokból kedves ismerőse az aradi közönségnek, most Mármaros-Szigeten működik nagy siker mellett a debreczeni színtársulattal. A népszínház igazgatósága most vendégszereplésére hívta meg az ügyes énekesnőt, ki a jövő szezión folyóan legjobb szerepeiben fog bemutatkozni a budapesti közönség előtt.

* Újabb kísérlet. Az aradi színtársulatnál Nagyváradon pénteken Vukovich Aranka, végezt szini tanodai növendék fog fellépni mint vendég a „Cornevillei harangok” Serpolettejében és pedig szerződötési cséiből.

TÁVIRATOK.

A magyar udvarmesteri hivatal.

Budapest, július 31. (Saj. tud. táv.) A magyar udvarmesteri hivatal hír szerint októberben megkezdik működését. Az új udvari személyzet már ki van nevezve, s a szükséges helyiség a budai várakban be van rendezve. Apponyi Lajos gróf főudvarmester mellé osztott hivatalnokai kar kizárólag a közös hadseregből neveztetett ki, s legkivált olyan nyugalmazott tisztiek, kik a magyar nyelvet jól bírják.

Anyakönyvvezetők kinevezése.

Budapest, július 31. (Saj. tud. táv.) A Bud. Tud.-nak jelenti: A belügyminiszter kinevezte Csánád, Brassó, Békés, Esztergom, Moson és Ugocsa megyékre az anyakönyvvezetőket és a helyetteseket.

Kinevezett Csánád megyébe egy polgármestert, 24 községi és 2 helyettes-jegyzőt; helyettesekül 1 főjegyzőt, 4 községi és 1 körorvost, 2 jegyzőt, 1 nyilván-tartót, 1 községi pénztárnokot, 1 szolgál-birosági irnokot és egy községi tanítót.

Ugocsa megyébe 7 községi és 10 kör-jegyzőt; helyettesekül 1-1 segédjegyzőt, 9 állami tanítót, 1 községi előjárót, 1 községi bírót és 3 birtokost.

Moson megyébe 29 községi és 3 kör-jegyzőt, 1 városbíró és 1 állami elemi iskolai igazgatót; helyettesekül 1 községi jegyzőt, 1 állami iskolai igazgatótanítót és 1 községi aljegyzőt.

Esztergom megyébe 22 jegyzőt és 6 körjegyzőt; helyettesekül 1 körorvost.

Békés megyébe 1 polgármestert, 3 elsőjegyzőt, 6 szolgabíró, 1 pénztárnokot és 16 jegyzőt; helyettesekül 1 másodjegyzőt, 2 községi és 6 járási irnokot, 9 jegyzőt és 1 albirót.

Brassó megyébe 1 polgármestert és 22 községi jegyzőt; helyettesekül 2 városi tanácsost és 2 főbíró.

A közös főszámzék elnöke.

Budapest július 31. (Saj. tud. táv.) P. L. P. dr. volt osztrák pénzügyminisztert a király kinevezte a közös főszámzék elnökévé.

A román királyi pár utazása.

Budapest, július 31. (Saj. tud. táv.) A Bud. Tud.-nak távirják Bécsből: A román királyi pár vasárnap Sinajából jöve Salzburgba érkezik, és hétfőn délelőtt Salzburgból Ischlbe utazik, hol ugyanezen napon tiszteletükre udvari ebéd és este színházi diszelszólás lesz. A román királyi pár másfél napig tartózkodik Ischlben.

A Vásonkeőy váltók.

Budapest, július 31. (Saj. tud. táv.) A törvényszék Brunckaláné és társai okirathamisítási ügyében a perújításnak helyt adott, a büntetés végrehajtását felfüggesztette és Spiegel-t szabadon bocsátotta. Az ügyesség ezen határozathoz megnyugodott, ellenben Vásonkeőy né Polonyival megfeleltette. A tábla a felelőzést visszautasította s a törvényszék intézkedését helyben hagyta.

Szabadlára helyezett orgazda.

Budapest, július 31. (Saj. tud. táv.) Detsényi droguistát, akit a híres droguista szerek lopásának ügyében letartóztattak mint orgazdát, ma a tábla

határozata folytán szabadlára helyezték. A törvényszék tudvalevőleg jóváhagyta a vizsgálóbíró letartóztatási rendeletét, mit a vádló megfeleltetett. A tábla ítéletét nyomban fogantositották.

A miniszterelnök Bécsben.

Bécs, július 31. (Saj. tud. táv.) Bánffy Dezső báró miniszterelnök és K. H. H. E. d. e. v. r. y gr. horvát bán ide érkeztek.

Budapest, július 31. (Saj. tud. táv.) A Bud. Tud.-nak távirják Bécsből: Bánffy, ki ma délben hosszabb ideig tanácskozott Goluchovszkyval, holnap reggel Jósikával rövid tartózkodásra Ischlbe utazik. Azon hír, hogy Lukács legközelebb Ischlbe utazik, alaptalan.

Legfelsőbb kihallgatás.

Ischl, július 31. (Saj. tud. táv.) A napokban több miniszter érkezik a királyhoz kihallgatásra, ezek: Kállay, Kielmannsegg, Bánffy és Lukács. A román királyi pár ottani tartózkodása idején Goluchovszky látogatást tesz.

Az aludtfej áldozata.

Turin, július 31. (Saj. tud. táv.) Az aostai hercegnő állapota, — aki tudvalevőleg az aludt tejtől lett beteg, — hirtelen rosszabbra fordult, s a láz fokozódott. A herceg táviratilag hívta a párisi grófnét, a hercegnő anyját, mivel a legrosszabbtól tartanak.

A sófiai angol követ távozása.

Sófia, július 31. (Saj. tud. táv.) Nicolson az eddigi angol diplomáciai képviselő, akit tengeri követté neveztek ki, tegnap távozott itteni állásából.

Az özvegy czárné utazása.

Pétervár, július 31. (Saj. tud. távirata.) Az özvegy czárné, a trónörökös nagyherceg, Mihály nagyherceg és Olga nagyhercegnő a Sarkcsillag yachton Dániába utaztak.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog országjelentése. —

Budapest, július 31.

Gabona-üzlet: Buzát ma jól kínáltak, a vételkedv gyenge volt s az irányzat ellanyhult. Elkelt 18000 mm. 2¹/₂—5 krral olcsóbb áron.

	mmazza	kg	frt
Tiszavidéki	100	82.	6.68
"	300	82.	6.67 ¹ / ₂
"	100	82.	6.80
"	100	81. ⁵	6.85
"	600	81. ⁵	6.67 ¹ / ₂
"	100	81. ⁵	6.65
"	100	81.	6.60
"	100	81.	6.65
"	100	81.	6.60
"	300	81.	6.65
"	100	81.	6.65
"	1500	80.	6.60
"	100	80.	6.55
"	1200	80. ⁵	6.55
"	200	80.	6.50
"	200	79.	6.50
"	200	78.	6.50
"	200	79.	6.45
"	100	80. ⁵	6.85
"	100	80.	6.85
Pestvidéki	300	80.	6.55
"	200	79.	6.55
"	8100	79. ⁵	6.92 ¹ / ₂
Felső-tiszai	300	78.	6.35
Székesfehérvári	500	77.	6.35
"	500	76.	6.25
Szerbiai	4000	78.	5.67 ¹ / ₂
Raktáronon	1000	80.	6.87 ¹ / ₂
"	800	78. ⁵	6.77 ¹ / ₂

Róza	400	5.50
"	200	5.50
"	300	5.45
Zab	100	7.—
"	100	6.95
"	100	6.90
"	200	6.82 ¹ / ₂

Határidő-üzlet: Amerikából érkezett lanyhább jegyzésekre nálunk is igen lanyhán indult az üzlet buzában, s tekintettel a gyenge üzletmenetre, úgy zárult is. Tengeri változatlanul indult s a folytonos szárazságra való tekintettel 1—2 krral megszilárdult.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.49—6.50
Buza május—júniusra	6.98—6.95
Őszi rozs	5.55—5.57
Tengeri május—júniusra	4.80—4.94
Tengeri július—augusztusra	5.90—5.92
Őszi zab	5.69—5.70
Roposé	9.45—9.50

Külföld: New-York: búzára 1—1¹/₄ tengerire 1/8 lanyhább, Chicago: búzára 1—1¹/₄ tengerire 1/8—3/8 lanyhább. Páris és London csendes, Liverpool gyenge.

Ertéktőzsde: Szilárdan indult ma az üzlet s magyar értékek az igen élénk keresletre tetemesen megszilárdultak. Zárhatig nemzetközi és helyi papírok szintén szilárdak maradtak.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	404.25
Magyar hitelrészvény	492.50
Osztrák államvasút	438.75
Rima-Murányi	291.—
Lombard	111.50

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, július 31. d. n. 5 óra.

Buza búsági új	6.90—7.15
Buza tiszavidéki	6.95—7.20
Buza pestvidéki	6.90—7.15
Buza fejérmegyei	6.90—7.15
Buza bácskai	7.—7.25
Róza új, elsőrendű	5.50—5.55
Róza új, másodrendű	5.40—5.45
Arpa takarmány	5.15—5.30
Arpa égetai való	—
Arpa sörfőzdei	—
Zab	6.50—6.80
Tengeri búsági	6.10—6.15
Tengeri másnemű	6.05—6.10
Káposzta-repce búsági	6.25—6.50
Kóles	6.—6.60
Buza március—április	6.96—6.97
Buza szeptember—október	6.53—6.54
Buza május—június	—
Róza szeptember—október	5.57—5.58
Tengeri május—június	5.76—5.77
Tengeri július—augusztus	5.91—5.98
Tengeri októberre	—
Zab március—április	—

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

T. (Buziás) Köszönettel vettük. Hogy azonban a mellékelt levélben kért dolognak eleget tehesünk, legyen szives a közelebbi címet megadni.

V. P. (Arad) Mi is hasonlóképp vélekedünk. De mit jelenten az a hosszú lamentáció? Azokra az ostobaságokra ne adjon senki, gondoljon mindig a forrásra, a honnét erednek és megíródnak. Neveessen rajtól, mint a hogy mi nevédnék. B. cikkét — engedelmével — félretettük, jobbnak látván a hallgatást. Alkalmilag ugyanis megteesszük a magunkét, csak az adatok együtt legyenek. Addig — türelem és hidegvér.

B. G. (Arad) Jól gondolta. Ada-Kalah szigetén ez idő szerint csakugyan az aradi házi-ered egyik főhadnagya a parancsnok. Az említett szigeten igen nehéz a szolgálat különösen a szerb partokról minduntalan való betörések miatt. A szolgálatot a 7-ik hadtest ezredei felváltva látják el.

Wagner Márton. (Szemlak) Ugy a szemlákai központi polgári, mint a szemlákai társadalmi olvasókör erre a negyedévre (aug. végeig) beüldötte rég az előfizetési összegeket, mit a kiadóhivatal bármikor kés igazolni.

D. L. (Arad) Az a mi titkunk. Nem árulhatjuk el.

M. K. (Arad) Az az ötlet csak a legnagyobb elnézéssel mehet ötletszámba, a kidolgozás pedig rendkívül gyarló. Hogy öntől régebben a „K. Cs. L.” novellákat közzölt, az nekünk egyáltalán nem imponál, sem pedig zsinórmértékül nem szolgálhat.

G. G. (Arad) Ez a forma rég divatját multa, de maga a tárgy is annyira vékony, hogy kár volt miatta tintát és papírost vesztegetni. Tárca-kiadására nem vállalkozunk.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

14890/1895

Hirdetés.

A nagymélt földművelésügyi m. kir. Minister ur 44706—III/6 1895 sz. alatt kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy a cs. kir. osztrák belügyminister ur f. évi június hó 30-án 18370 sz. alatt kelt értesítése szerint a sertésforgalomnak szabályozása czéljából a magyarországi élő sertések és sertésbánczban beteg, hanem egészséges állatoktól származik.

I. Élő sertések bevitele.

1. Kereskedelmi czélból vagy a kereskedésre alkalmas sertéseknek Magyarországból a birodalmi tanácsban képviselt királyságokba és országokba való bevitele tilos. Ezen csoportba a darabonkint 120 kilogrammnyi élő súlynál kisebb súlyú sertések tartoznak.

2. A kész, vagy félig kész, de darabonkint legalább 120 kilogrammnyi élő súlyú sertések bevitele ellenben a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területére a következő feltételek és módok mellett szabad:

a) A beirandó sertések felrakása és elszállítása kizárólag azon vármegyék és sz. kir. törvényhatósági joggal felruházott városok területén és területéről szabad, melyek sertésforgalma általán nem korlátoztatott. A zár alá vett területek, az illető ausztriai politikai hatóságokkal esetről esetre távirati uton fognak közöltetni.

b) Ily nemű sertésszállítványokat a származási és rendeltetési helyek nevével megjelölt és állami állatorvos által reá vezetett egészségi záradékkal ellátott szabályszerű marhaleveleknek kell kíséreniök és kizárólag ólomzárral ellátott vasuti kocsiokban, a menetrend szerinti szállításhoz meg nem felelő megállapodások nélkül és a fel- és lerakodások teljes kizárásával csupán a marhalevélen végállomásoknál megjelölt vasuti állomásokra szállíthatók. Ehhez képest a közlekedési intézetek közegei csak oly sertésszállítványokat vehetnek föl Ausztriába való továbbítás végett melyeknek marhalevelei állami állatorvosnak fent előirt igazolását tartalmazzák.

A vizsgálat költségeit (napidij és utazási költség) az állami állatorvos által irt és aláirt költségjegyzék alapján a rakodó felek száma arányában szedik be és a napidij után járó bélyegdíjnak megfelelő bélyeggel ellátott nyugtára fizetik ki a eljáró állami állatorvosnak.

c) Az ilyen sertésszállítványok, csak az alább névszerint felsorolt állomásokra, irányíthatók. Amennyiben később több ilyen állomás engedélyeztetnek azok mind— annyszor haldék nélkül közzé fognak tétetni.

d) Az ilyen sertésszállítványok a vasuti állomásra érkezésük alkalmával azonnal állatorvosi szemle alá fognak vonatni. Oly esetben azonban, ha az ilyen ilyen szállítványokat vivő vonat egyéb származású sertéseket is visz; az utóbi szállítványok vizsgálatáig és elhajtásáig a magyarországi sertések az állomásról kitolatnak.

e) Ha a magyarországi sertésszállítványban 120 kilogramm élő súlyon aluli sertések is találtak az ilyen szállítványok az állatoknak a feladó költségére a magyarországi feladó állomásra vissza fognak küldetni.

f) Ha valamely magyarországi sertésszállítványban csak egy, sertésvészben vagy sertésbánczban elhullott, avagy sertésvész vagy sertésbáncz gyanújában levő sertés találtak: az ilyen szállítványt ugyancsak az állatok megegetése és itatása után a feladó költségére, a legközelebbi vonattal a feladó állomásra fogják visszaküldeni.

g) Az ilyen sertésszállítványokat minden körülmények közt lófogatokon kell a vágóhidra szállítani, hol e sertések anélkül, hogy más állásba hajtának, 48 órán belül leszurandók. Onként értendő, hogy azon esetben ha a sertésvész, vagy sertésbáncz az állatok között időközben kiütne a beteg állatok kirtása végett a gyepmesterhez szállítandók.

Ha az ilyen sertésszállítványokban megérkezése alkalmával egy, avagy több sertés sertésvész, vagy sertésbáncz gyanújában levőnek találtak, az ilyen állat vagy állatok az egészségesektől rögtön elkülönítetvén kirtás végett a gyepmesterhez küldendők.

II. Sertésbáncz bevitele.

2. A leszurtt sertéseknek Magyarországból a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokba való bevitele a következő feltételek mellett szabad.

a) magyarországi származású leszurtt sertéseket szétarabolatlan állapotban kizárólag va-

suton szabad az alább névszerint felsorolt állomásokra szállítani.

b) Ilyenemű hus küldeményeket a származási hely illetékes hatósági közege (a vágatási biztos) által a mellékelt minta szerint kiállított és német szövegbe is kitöltendő igazolványnak kell kíséreni, melynek e feladása és a rendeltetési hely pontos megjelölésén kívül egyúttal azt is tartalmaznia kell, hogy a sertésbáncz nem sertésvészben vagy sertésbánczban beteg, hanem egészséges állatoktól származik.

Az ilyen husküldeményeket a rendeltetési céljára elvitt sehol sem szabad kirakni.

c) Ezen husküldeményeket megérkezésük után gondos husvizsgálat tárgyává tesszik. Az olyan leölt sertéseket melyeken a vizsgálat alkalmával a sertésvész vagy sertésbáncz nyomait észlelik, vagy melyeket bármi okból az emberi élvezetre alkalmatlannak találnak, úgy hasonlóképp azokat, melyekből az általános érvényű kereskedelmi szokványoktól eltérőleg, a vesék és vesezsír hiányzanak, azonnali megsemmisítés végett a gyepmesterhez küldik.

Ezen rendszabályoknál fogva egyidejűleg utasította a cs. kir. osztrák belügyminister az összes helytartóságokat és tartományi kormányokat, hogy a magyarországi sertésforgalom szabályozása tárgyában általuk kiadott tilalmakat beleértve a száj és körömfájás elleni védekezés czéljából kiadott tilalmakat is ezen rendelet közhírrétételével egyidejűleg hatályon kívül helyezték.

Az osztrák belügyminister úr rendeletének értelmében olyan állomásokul, melyeken az I rész 2 c) pontja valamint a II. rész III. a) pontja szerint magyarországi élő sertések illetőleg sertésbáncz kirakása meg nem engedve, tehát a hová ilyen szállítványokat irányítani szabad eddig elé következő helyek állomásai jelöltettek ki:

I. Alsó Ausztria: 1. a. Bécs (élő sertések behozatalára) Kirakóhely: Szt. Markxi sertés piac, kizárólag engedélyezett vágóhidak pedig: Bécs stmarxi vágóhid bécsvárosi vágóhidak és Productor Gesellschaft der Wiener Fleischelcher vágóhidja.

A bécsi városi vágóhidra nézve azonban megjegyzem, hogy e vágóhidon csak azon esetben ölhetők le ilyen sertések ha ott az e czélból elrendelt intézkedések foganatosítva lesznek.

b) Bécs Ujhely (élősertések számára) Kirakóhely: Steinfeldi pályaudvar és sertés piac, kizárólag engedélyezett vágóhid pedig: a városi sertés piacton levő vágóhid

2. Sertésbáncz bevitelére szolgáló helyek: Baden, Brück a/L. Florisdorf, Inzersdorf, Korneuburg, Krems, Laa a/d Thaya, Mödling, St Pölten, Stockerau, Waidhofen, a/d Ybs, Wiener Neustadt és Wien (kirakóhely Gross Markthalle.)

II. Felső Ausztria: Élő sertések kirakására: Gmunden, Ischl Linz Steyr.

III. Galiczia: 1. élősertések kirakására Podgorze, Neu-Sandez, Tarnow, Jaroslau, Prze, mysl, Strij, Stanislaw, Kolomea, 2. Sertésbáncz bevitelére szolgáló helyek: Krakau, Podgorze Neu-Sandez, Tarnow, Jaroslau, Przemysl, Strij Stanislaw, Kolomea, és Lemberg.

IV. Karinthia: Élő sertések és sertésbáncz bevitelére Laibach, déli vasut állomás.

VI. Morvaország: Élő sertések kirakására: Mährisch-Schönberg, Mährisch-Trübau Sternberg, Holleschau, Lundenburg, Neutitschein Nikolsburg, Prossnitz, Brünn, és Mährisch-Osttrauban (a marha vásártéri kirakó hely.)

VII. Styria: Élő sertések és sertésbáncz kirakására: Grác.

VIII. Szilözia: Élő sertések kiadására: Troppau, Bielitz, Freudenthal, Jägerndorf, és Teschen.

IX. Tyról és Vorarlberg: Élő sertések és sertésbáncz kirakása: Bozen, Bregencz Trient.

Az ezen rendeletben foglaltak legszigorubb figyelembe vétele mellett tehát élő sertéseknek a birodalmi tanácsban képviselt országos és királyságok területére való bevitelére: Alsó Fehér, Bars, Békés Bereg Bihar, Esztergom, Fehér, Heves, Komárom, Krassó-Szörény, Moson, Nograd, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Pozsony, Sáros, Somogy, Sopron, Szabolcs, Vas és Zalavármegyék, valamint Budapest székes főváros Sopron, Nagyvárad, Kecskemét, Komárom, Pozsony és Székesfehérvár városok kivételével további intézkedésemig Magyarországból szabad, a sertésbáncz bevitelére ellenben az itt felsorolt törvényhatóságok területéről is megvan engedve.

Arad 1895. július 13.

A városi tanács.

9219/1895. kh.

Végzés.

Arad sz. kir. város polgármesteri hivatala mint II. od foku állategészségügyi hatóság 1568/1895. p. m. sz. a. kelt határozatával, mert a szarvasmarhák között a ragályos száj és körömfájás három különböző fekvésű istállóban egyszerre jelentkezett, azt járványos jellegűnek nyilvánította, a miért is az 1888. évi VII. t. cz. foganatosítására 40000/888. sz. a. kibocsátott magas rendelet 211 és következő §§. alapján a következő óv és kór elfojtási szabályok rendelkeznek el.

1. A birkás réti legelőre járó mindkét csorda teheneinek, mint fertőzéstől gyanusoknak valamint az ezen réten legelő jármos ökröknek, továbbá oly hasított körmű állatoknak, melyek száj és körömfájásban szenvedő tehennel egy istállóban illetve egy udvarban vannak a járvány idejére istállózásuk eirendeltetik. Az oly jármos ökröknek, melyek a városi állatorvos által betegségtől menteseknek találtak és fertőzött állatokkal érintkezésbe nincsenek, a város határán belül a fuvarozás és mezei munka végzése megengedett, de a határból kihajtása büntetés terhe alatt megtiltatik.

A beteg állat tulajdonosa közvetlen szomszédai hasított körmű állatainak istállózására szigorúan elrendeltetik.

Ezen fent elősorolt állatok számára marhalevelek kiadása megtiltatik, a tulajdonosok felhivatnak, hogy a birtokukban lévő marhaleveleket megőrzés végett a kapitányi hivatalnál hadaléktalanul beszolgáltatassák. Az állatok tulajdonosai állataik egészséges állapotát a legnagyobb figyelemmel ellenőrizni tartoznak s ha betegülést észlelnék, azt a kapitányi hivatalnál azonnal bejelenteni, s ha az állat elhullott a hullát az elhullási helyen őriztetni, attól embereket és állatokat távol tartani, míg az I-ső foku hatóság megérkezik.

2. Az elzárt istállókból csak az I-ső foku hatóság engedélye mellett és csak közvetlen levágás czéljából vihető ki állatok, akkor, ha az állatoknak szállítása által a ragályos anyag elhurocolásának veszélye ki van zárva.

3. Elzárt udvarokból szalmas takarmány, alom szalma egyáltalán nem, trágya pedig csak is a városi állatorvos utasítása szerint foganatosítandó, fertőtlenítés után lovas fogaton, lófogatuekivel való aiaszántás czéljából szállítható ki.

4. Az egész város hasított körmű állatainak u. m. szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertéseknek a határból kihajtása valamint takarmány félenek és trágyának a határból kiszállítása betiltatik.

Járlatok csak lovakra állíthatók ki. A városba vezető utakra ökrök állíthatnak, hogy állatoknak (lovak kivételével) a városba behozását meggátolja s azokat oly utra tereljék, melyen a város elkerülhető. A tulajdonos határozott kívánsága folytán behozott hasított körmű állatoknak a járvány tartama alatti kivitele megtiltatik.

5. A járvány kiütéséről a szomszéd községek átiratilag értesíttetnek.

6. A városi állatorvos utasítatik, hogy a marha állományt figyelemmel megvizsgálja s hetenként a járvány állásáról járványtáblát terjesszen be.

7. Száj és körömfájásban szenvedő állatok tejének forgalomba hozása a törvény által tiltva van, a hatóság intézkedik ugyan, hogy csak egészséges állat teje jöjjön forgalomba nagyobb biztonságért azonban figyelemzetik a tejet fogyasztó közönség, hogy a beteg állat teje nyálkás, undorító, kellemetlen szagú levén, az könnyen felismerhető. A piacdon a ker. orvosok, a piaci felügyelet rendőrség, a piaci biztosok és a rendőri kirendeltség is ellenőrzi, hogy beteg állat teje ki ne mérassék, hanem megsemmisíttessék.

8. A heti vásárról a szarvasmarha, sertés juh, kecske, a járvány tartamára kitiltatik.

9. A betegségtől kigyógyult állatok istállói és udvarai a városi állatorvos ellenőrzése mellett fertőtlenítendők.

Ezen intézkedés megszegői a törvény értelmében szigorúan büntettetni fognak.

Aradon, 1895. évi július hó 23 án

Sarlot Domokos

főkapitány.

Az 1896-iki ezredéves országos kiállítási igazgatóság pártfogása alatt) lévő

„M & N T O R” Ellátási-Vállalat

BUDAPEST, Kerepesi-ut 22. sz.

az ezredéves országos kiállítást látogatók számára kibocsajt 42 frt értékben 1 frt heti, vagy 4 frt 20 kr. havi befizetés mellett

„Ellátási-könyvecskéket”

melyek a kiállítás egész tartama alatt 7 napra szóló

szoba-, étkezés-, közlekedés-, kiállítás és szórakoztatási szelvényeket,

I kiállítás tombolajegyét, végül egy 2000 koronás baleset biztosítási bárcazt tartalmaznak. Egy ilyen könyvecskét, (2 személy is használhat, 4-4 napra, ha 6 frt 50 krral pótolva lesz) — Előfizetéseket csakis korlátolt számban (az első részlet beküldése mellett) már most elfogadják, valamint bővebb felvilágosítással szolgálnak:

A Budapest-Erzsébetvárosi Bank — A „Mentor” Ellátási-Vállalat.

Dr. Morzsányi Károly országgy. képvis. mint t. elnök
Ehrlich G. Gusztáv főv. biz. tag; gyáros, mint eln. igazgató
Rózsa Lajos Hegedűs Dániel titkár
Takács Zsigmond az Első m. ált. biz. társ. közp. főfelügy. f. b. tag. ház- és szálloda-tulajd.
Stadler Károly
Aradon előjegyzések elfogadjatnak a főképviseletnél: **Lendvai Sándor** urnál, a keresk. és iparkamaránál és a városi menetjegyirodában **Rubinstein M.** urnál.

Gelddarlehen

Auf Grundstücke, Provinzhäuser in 40 jähriger Amortisation 5 1/2%, auf 50 Jahre 5%. Mühlen und Fabriken 32 Jahre amortisierbar 6%, auf Neubauten wird bei Beginn des Baues 50% Darlehen, bei ganzlichem Fertigwerden weitere 50% zu 6% igem Zinsfusse bewilliget. Personalkredit jeden Standes in 1/4 jähriger Tilligung 6-7% ige Zinsen, und kann bis 10,000 Gulden in Anspruch genommen werden. Näheres: Budapest Hazai és külföldi jelzalog K. Kerepesi-ut 51. II. em. 25.

Hazai és Külföldi Bank jelzalog Kölcson (K.)
Budapest, Kerepesi-ut 51.

685

16659/1895.

Hirdetés.

A nagymélt. földmivelésügyi m. kir. miniszter ur 52822/95. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré teszszük, hogy Arad szab. kir. város törvényhatósági területéről a szarvasmarha, juh és kecske bevitelét Csehországba betiltotta. Arad, 1895. július 31.

A városi tanács.

1547/1895 p. m.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi Miniszter 4909 számú távirati intézvénye szerint az alsó ausztriai helytartóság Arad város területéről szarvas marhák, juhek és kecskéknél alsó ausztriába való bevitelét megtiltotta.

Arad, 1895. július hó 20-án.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

A DEUTSCH BERNÁT-féle

gyoroki pinczebeli borok s. p.

1889-iki finom asztali	40	kr
„ Bakator	50	„
„ Rizling	50	„
Ó-VÖRÖS	55	„

literenként kapható

Rosenblth Mórnál

templom-utca 10 sz. 884

529/1895. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a város tulajdonát képező, az itt alább felsorolt földeknek bérbeadása iránt f. é. augusztus 5-én délelőtt 10 órakor árverést tart.

Bérbeadás alá kerülnek:

1. A jelenleg Bosnyák Miklós által hasznbérben tartott, a szárazéri uj meder közt fekvő vizállásos hely egyrésze 1895. évi október hó 1-től 3 egymásután következő évre; a kikiáltási ár 5 frt évenként.

2. A jelenleg Bakó Pál által hasznbérben tartott, ugyancsak a szárazéri uj meder közt fekvő vizállásos terület egyrésze 1895. évi október 1-től 3 egymásután következő évre, kikiáltási ár 1 frt évi bér.

3. A jelenleg Dokman Próka által hasznbérben tartott, az Orovil- és uj-utczák mögött levő üres telek f. é. október 1-től 3 egymásután következő évre, kikiáltási ár 16 frt 90 kr. évi bér.

4. A jelenleg Fekete József által bérben tartott, a Neumann-féle ároknak a szárazérbe való szögelésénél fekvő 442/1100 hold terület f. é. október hó 1-től 3 egymásután következő évre, kikiáltási ár 5 frt évi bér.

5. A jelenleg Fridrich Antal és Simon által bérben tartott versenytéri 32⁶¹¹/1100 hold terület 1895. évi október hó 1-től 3 egymásután következő évre, kikiáltási ár holdankint 21 frt 65 kr.

6. A jelenleg Farkas Izsák által bérben tartott Orovil-utczai 37. és 38. sz. üres telek f. é. október 1-től 3 egymásután következő évre, kikiáltási ár 100 frt évi bér.

7. A jelenleg Halász István és Bakó Pál által bérben tartott, a Juhász- és uj-utczák között fekvő vizállásos hely f. évi október hó 1-től 3 egymásután következő évre, kikiáltási ár 37 frt 16 kr.

8. A jelenleg Igaz István által bérben tartott, a Gáj-Kovács-utca 36. sz. mellett fekvő vizállásos hely 1895. évi október 1-től három egymásután következő évre, kikiáltási ár 12 frt 50 kr évi bér.

9. A jelenleg ifju Lacsán István által bérben tartott, a «Krivabora» dűlben fekvő 91¹⁰⁷/1100 hold terület 1895. évi október hó 1-től 3 egymásután következő évre, kikiáltási ár holdankint 5 frt 60 kr évi bér.

10. A jelenleg Lekin Vlada által bérben tartott, a szárazér uj medre között levő vizállásos hely 1895. évi október hó 1-től 3 egymásután következő évre, kikiáltási ár 3 frt évi bér.

11. A jelenleg Papuk János és társa által bérben tartott, a radnai-ut mögött legutóbb kiépített védőtöltés szakasz anyaggödreinek területe, a védőtöltés ártéri oldalán annak lába előtt levő padkától számított 4 m. széles darab kivételével 1895. évi november 1-től 3 egymásután következő évre, kikiáltási ár 11 frt évi bér.

12. A jelenleg Rápolyi Antalné által bérben tartott, aranykéz-utca 12. sz. ház kertje 1895. évi november hó 1-től 3 egymásután következő évre, kikiáltási ár 50 frt évi bér.

13. A jelenleg Reusz József és társai által bérben tartott, a Maros és radnai-ut között fekvő 800/1100 holdnyi terület 1895. évi október hó 1-től 3 egymásután következő évre, kikiáltási ár 10 frt 90 kr.

14. A jelenleg Török Károly és Jusztin által bérben tartott, a Magyar-utca végén fekvő üres telek 1895. évi október 1-től 3 egymásután következő évre, kikiáltási ár 3 frt évi bér.

15. A jelenleg Tyosizty Mirkó által bérben tartott Orovil-utca 1. sz. üres telek 1895. évi október 1-től 3 egymásután következő évre kikiáltási ár 9 frt 40 kr évi bér.

16. A Putz Ferenc által bérben tartott, a radnai ut mentén a védőtöltés szakasz mentén megmaradt 2¹⁰⁰/1100 holdnyi terület 1895. évi október 1-től 3 egymásután következő évre, kikiáltási ár holdanként 22 frt 25 kr évi bér.

17. A jelenleg Fridrich Antal és Simon által bérben tartott versenytéri 22⁴⁴⁰/1100 holdnyi terület 1895. évi október 1-től 3 egymásután következő évre, kikiáltási ár holdanként 20 frt 40 kr.

18. A jelenleg Farkas Izsák által bérben tartott, szerb-utczai 6. és 7. sz. üres telek 1895. évi október hó 1-től 3 egymásután következő évre, kikiáltási ár 11 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban. Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi július hó 22-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula
aljegyző.

Hazai és külföldi

Bank jelzalog Kölcson K.

Budapest, Kerepesi-ut 51. II. emelet 25.

40 évi 5 1/2, 50 évi 5% törlesztési kölcsön földbirtokra, vidéki házakra és telkekre. Malmok és gyarak 32 évre 6% amortizáció uton, házak építkezési kölcsön 50% megkezdésnél, 50% teljes felépítés után 6% kamat mellett. Személy hitel 1/4 évi törlesztésre egész 10,000 frtig 6 és 7% pontos lebonyolítása.

Hazai és külföldi

Bank jelzalog Kölcson (K)

Budapest, Kerepesi-ut 51.

684

